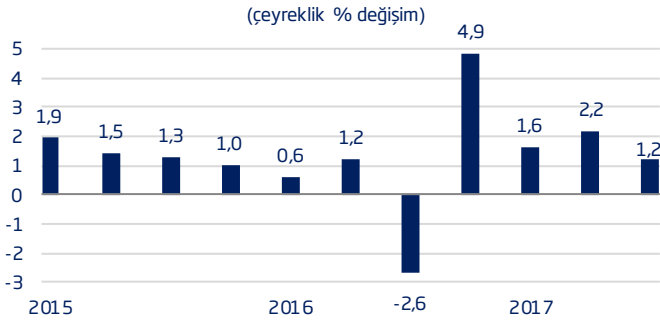

Üçüncü çeyrekte Türkiye ekonomisi %11,1 büyüdü.

Türkiye ekonomisi yılın üçüncü çeyreğinde zincirlenmiş hacim endeksine göre bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %11,1 ile beklentilerin üzerinde büyüyerek son 6 yılın en güçlü performansını sergilemiştir. Söz konusu veri, kamunun aldığı tedbirlerin de desteğiyle iç tüketimde ve yatırımlarda yaşanan canlanmanın yanı sıra düşük baz etkisini de yansıtmaktadır. 2016 yılının aynı döneminde Türkiye ekonomisi %0,8 küçülmüştü.

TÜİK daha önce %5,2 ve %5,1 olarak açıkladığı 1. ve 2. çeyrek büyüme verilerini sırasıyla %5,3'e ve %5,4'e revize etmiştir. Böylece, yılın ilk dokuz aylık döneminde büyüme %7,4 olmuştur.

Takvim etkisinden arındırılmış verilere göre Türkiye ekonomisi üçüncü çeyrekte %9,6 büyümüştür. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış verilerdeki çeyreklik değişimlere bakıldığında ise bu dönemde ekonomik aktivite artışının ilk iki çeyreğe kıyasla bir miktar ivme kaybettiği dikkat çekmiştir.

Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış GSYH**Özel tüketim harcamalarından güçlü destek...**

Harcamalar yöntemine göre GSYH'ye bakıldığında özel tüketim harcamalarının üçüncü çeyrekte büyümeye 7 puan ile en fazla katkısı sağlayan kalem olduğu görülmektedir. Vergi indirimlerinin yılın son çeyreğinde sona erecek olmasının talebi öne çekmesiyle ve düşük baz etkisiyle hanehalkının dayanıklı tüketim malı harcamalarında kaydedilen %31'lik artış öne çıkmıştır. Kamu tüketim harcamaları ise bu dönemde büyümeye oldukça sınırlı oranda katkıda bulunmuştur.

Makine ve teçhizat yatırımlarında hızlı artış...

Yatırım harcamaları üçüncü çeyrekte 3,6 puan ile büyümeye özel tüketim harcamalarının ardından ikinci en yüksek katkısı yapmıştır. Son 4 çeyrektir yıllık bazda gerileyen makine ve teçhizat yatırımlarının bu yılın üçüncü çeyreğinde artışa geçmesi olumlu bir gelişme olarak kayda geçmiştir. Makine ve teçhizat yatırımları zincirlenmiş hacim endeksine göre yıllık %15,3 genişleyerek yatırımlardaki yükselişte önemli rol oynamıştır. Bu durum, kapasite kullanım oranlarındaki yükselişle uyumluluk arz etmektedir. İnşaat yatırımları da bu dönemde büyümeyi önemli ölçüde desteklemeye devam etmiştir.

Net ihracatın katkısı sınırlı pozitif...

Üçüncü çeyrekte, net ihracat büyümeye 0,3 ile sınırlı oranda katkı sağlamıştır. İthalat bu dönemde büyümeyi 3,2 puan daraltıcı yönde etkilemiştir. Yılın ilk 9 ayında ise büyümeye net ihracattan 1,4 puanlık bir katkı gelmiştir.

Tüm ana sektörler büyümeyi yukarı yönlü etkiledi.

Üretim yöntemine göre GSYH verileri incelendiğinde hizmetler ve imalat sektörlerinin büyümeyi önemli ölçüde yukarı çektiği görülmektedir. Hizmetler sektörü turizmdeki toparlanmanın da desteğiyle bu dönemde büyümeye 5,7

Harcamalar Yöntemiyle Katkıları (2009 zincirlenmiş hacim endeksi)

(% puan)

	2015					2016					2017			
	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	9 Aylık
Tüketim	3,1	5,1	2,3	5,0	3,9	3,2	5,2	1,0	4,7	3,5	3,4	1,6	7,4	4,2
Özel	3,9	4,2	2,1	3,3	3,3	1,6	3,2	0,3	3,8	2,2	2,1	1,9	7,0	3,8
Kamu	-0,7	0,9	0,1	1,6	0,5	1,6	2,0	0,7	0,9	1,2	1,3	-0,3	0,3	0,4
Yatırım	1,0	3,9	2,5	3,2	2,7	1,8	0,6	0,1	0,4	0,7	0,8	2,4	3,6	2,3
Stok Değişimi	-0,2	-2,2	0,0	-1,7	-1,0	0,1	1,3	0,7	-0,7	0,3	-1,1	-0,4	-0,2	-0,6
Net İhracat	-0,4	0,4	1,0	1,1	0,6	-0,3	-2,1	-2,5	-0,1	-1,3	2,3	1,8	0,3	1,4
İhracat	0,6	1,0	1,1	1,1	1,0	0,4	-0,4	-2,1	0,5	-0,4	2,5	2,3	3,5	2,8
İthalat	-1,0	-0,6	-0,1	-0,1	-0,4	-0,7	-1,7	-0,4	-0,7	-0,9	-0,2	-0,5	-3,2	-1,3
GSYH	3,6	7,2	5,8	7,5	6,1	4,8	4,9	-0,8	4,2	3,2	5,3	5,4	11,1	7,4

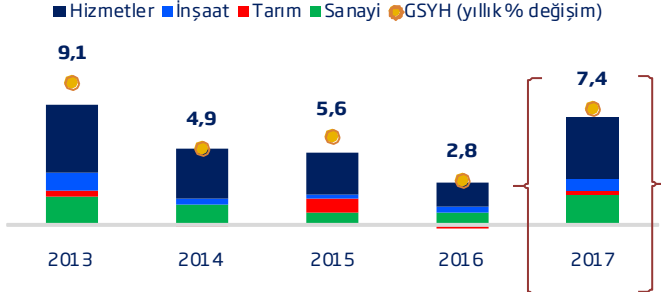
Not: Rakamlar yuvarlamadan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: Datastream, TÜİK

puan eklerken, sanayi 2,6 puan ile son 6 yılın en yüksek katkısını gerçekleştirmiştir. İlk 9 aylık verilere göre hizmetler ve sanayi sektörlerinin %7,4'lük GSYH artışına toplamda 5,9'luk katkıda bulunduğu izlenmektedir. İnşaat ve tarım sektörlerinden gelen katkı ise bu dönemde sırasıyla 0,8 ve 0,2 olmuştur.

Üretim Yöntemiyle GSYH'ye Katkı

(ilk dokuz ay, % puan)

2017 yılı büyümesi %6,5'i aşabilir.

Ekonomik aktiviteyi canlandırma amacıyla kamu tarafından alınan tedbirlerin olumlu etkileri azalmakla birlikte sürmektedir. Bu doğrultuda son çeyrekte de iktisadi faaliyetin üçüncü çeyrekteki kadar olmasa da olumlu bir tablo çizmesi beklenmektedir. Öncü göstergeler özel tüketim harcamalarının ve yatırımların bu performansta belirleyici olmaya devam edeceğine işaret etmektedir. Bu doğrultuda, Türkiye ekonomisinin bu yılı %6,5'in üzerinde bir büyüme ile kapatacağını tahmin ediyoruz.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü
izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü
alper.gurler@isbank.com.tr

H. Erhan Gül - Müdür Yardımcısı
erhan.gul@isbank.com.tr

İlker Şahin - Uzman
ilker.sahin@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman
gamze.can@isbank.com.tr

Ayşim Kalkan - Uzman Yardımcısı
aysim.kalkan@isbank.com.tr

Bütün yayınlarımıza <https://ekonomi.isbank.com.tr> adresinden erişebilirsiniz.

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.